

U R T E L R

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ և ԲԱԶԱԲԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Օրուան մարզը Բասթրո նահապանակ է, որ մտնելիս առաւ Բրեւկերն այլ, Պոլթան այլ, Տէվլեյն այլ, Տրքրան այլ Մուռացը հասեւ հապարակ Սիփրիէն, նոյնի վրէժալըէն համարուեցիւր, եւ անոնց ամենուն տեղ դրաւ իր եւ Վենէցուէլայի անունները, որոնցով լեցոց աշխարհը միջազգային մտնուը, Որչախ որ այս ամենուն ետեւ փառք ու պատիւը չէ որ իր պատանս իրեն, բայց եւրոպական հինգ տեղութիւնաց միանգոյշային ապարդի կարողացաւ այլ ինքնին փոքր բան չէւ եւ հալիչկայ լիւեքնեղու թէ իտալիկայ ետք այժմ այլ Սպանիա ու Պէնիֆա միջտեղ ելած մեւ եւ Վենէցուէլային պատանքներ կ'ընեն, անուշայն այն պատարաստեանութիւնայ որ եթէ մերովին, փութան մանաւելիլ անոր դէմ քայտուի միջազգային պայքարին եւ միջազգային կրօնայ կոտոր սրտուս պայքարը, չառ պատաճօրէն, չի անալիս արդէն միացեր է Անգլիոյ ու Իերմանիցի, եւ անոնք այլ պատանս մը չունին մերովին Սպանիա ու Պէնիֆալի մանաւակութիւնը, նման այն պատանշատեքներուն՝ որոնք երբ միեւնոյն պատարաստեց անուշկը ունեցաւ զոքանից զանեցն ձախեմարներն, իրաւունք չէր ունեցաւ մերժելու ուրիշ պատանշատեքներու իրաւունքները եւ զանոնք ձեռք ձգելու համար գործարարելի համախմբ միջոցները։

Բայց կ'իրեւի թէ գործը աւելի դէշ համեմատուեցիւրն չպիտի ստանայ, զի եւրոպականը ծանոթին արդէն թէ Ռուս-վելիք նախագահը իրաւունք ընդունուած է երկուստեք, Այս պարագային խնդիր իր իրոնցնի իր սուր հանգամանքը եւ հանդարտութիւն կարգադրուելու համարուն մը իր մտնէ։

Ներքին ժակէ տարբեր կերպով կարգադրւեալուն հարաւոր չլլաւը նոյն իսկ անկէ յայտնի է որ Մ.Նահապետը նախապէս լատին լի առնէ իրաւաբան ըլլալ, որ ուրիշ բան չէ նշանակող լաւայ իթէ Մերձեւոր վարդապետութիւնը քաղեցեալէ քաղաքական անարմէյ։ Գալով ինքուսեակին, բնական հարաբերեալները չգին ըսեթ իթէ ամեն իրական ո՛ր եւ տեղուրիս պէտք է ազատ ըլլալ ուսուցիւ։ Երրորդացից որքա՞ն ասեալիքները կամ արմամբանելու անոնց օրինաբար պատմեցները։

Այլ եւր խորտիլ թէ Բասթրօյի բրածը որ նուազ յանդիմութիւն է քան Գրիւկէրլը, դիւրաւ կը նախկցուի թէ Վէնէ, ցուէւա այսպանով չէր կրնար օճիքն աւ գտանի, զի ո՛ր նուազ քաղցր պատմութիւն է քան Թրամպալ եւ Սթանըլ, լաւց ինչ ոգուտ որ անցին Մ.Նահապետի կեցեր են որ չնն թողուր։ Երրորդացեաց մասը մը Նողի տիրաւայ ամերիկեան ցաւաճողքի վայա։ Ասկեցի ճէ հետեւի թէ Մերձեւոր վարդապետութիւնը ո՛ր թէ այլ են Այսրպալի դէմ չէ, այլ թէ նոյն իսկ այս պարագայիս մէջ ալ ազդեալութար կը չեղուտի։ Եթէ ո՛ր, մասուտ Գերմանիոյ համար օրցալի ըղձայի թէ Վէնեցուէլայի այլ երկրի ու մէջ քաղաքականը մը ձեռք ձգել, իսկ Անգլիոյ գիտնալով որ անկաւթնի է այդ օրցալ, յանձն առաւ Գերմանիոյ զործանցութիւնը իրեն հետ։

Վենետիկյան խնդրին ետքը որում
կարեւոր եզրերով թխնէ Իւպեր-Տորին
եւք ընտանիքին ձերակալութիւնը Սպա-
նիոյ մայրաքաղաքին մէջ, զի անոնց դա-
տարաւոր թիւրը իր սպանակց շատ ազ-
մայալից ւալլա, եւ քաղէ Վիշնոսկանու-
թեան ու Բանմայի զատին նման անա-
գի ձեռնառնքնը ունենալ, նշանաւոր
ամնաւորութիւններու մերակալութիւն
ընդ երեւան հանէ եւ կարեւոր անմասն
նրա անունը եւ պատիւը վանաղէ: Արդէն
այսպէս խորապարտեմ ձերակալութիւն
նուն ալլա յայտարարեն թէ մեծ յայտ-
նութիւններ ունին ընելիք: Ուրեմն զիկ

«ԱՐԵՎԵԼՔԻՆԻ ԹԵՐԻՐՈՒՆԸ» (52)

ԲՕԼ ՊՈՒՐԲԻՆԻ

→→→→→

ՍԻՐԱՅԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

→→→→→

Ը

Յ Ն ՈՐ Ք Ը

Տակաւին իմ խորհիւց այդ բանին վը-
րայ, զանի մը մամ յետոյ, երբ կառք-
նստած, ինք եւ իշխն կ'երթային Պաք-
ի փողոցը, ուր իր բնակէին Մալուսյանի
Մանկամարդ կինը իր գասունը կտաքին
անկեան մէջ, մազերը խորիւ ձերմակած,
իրեւո. կեղծ պիտանկերը յիշարցած ու
տոգզուած այսրին վրայ: Այս փոյնն ու
պիտանկները, եւ ալքերան շուրջը դրած
թել մը սեւ ներկը, ուրիշ կը չդոպր տնե-
ր. դոտ ըլլոյ մը, այս ասիւնը անոր զեղեց-
ւածութեան կուտային վտանգաւոր բան մը
տանից քան երբեք ասանապիկի դարձած

անհնձ փրփառ նորեն առաքելով պիտի
 չառնայ աղիւրդիական բնչահմուր այն-
 վիպի ուշադրութեան մը, որ Տրէքիւսի
 լերքի դատաբարձական միջոցին տես-
 չառնայ իրաւա այս ազգայնի խնդրը զու-
 արարական եւ կուսակցական գոյն բնաւ
 ունենի, բայց դրամական համարները միտ-
 ըը ու անշէ կիրքը չառ աղէկ կերպը
 իրտէ անէն դործ ու դէպքը իր կուսա-
 ցական շանթերն ծաղայցենը: Հետեւ
 աւարտ, իմպէր-Տրիքիսները թաւակա-
 նէն աւելի իւրեք կրնան հայթայթէն իր-
 ականական կուսակցութիւններն զիրար
 զգալուին: Մամադիւր եթէ անոք հա-
 զարդի փրփուքը չորթնելով փախչելու անխիղ-
 վարպետութեանը վրայ առ ու ան մրտու-
 ընէ կամ զդպարտուելու անկողն զլայազու-
 թիւն առ աւելցնեն ինչ եթէ իրքը մեղ-
 ակիցները ունին թարծը չլլանաններու
 մէջ, զայնքալուր տեսնեն աւելի մեծ կըլ-
 անա եւ փրփառ նորեն աղիւսան պիտի
 չառնայ, իր դրայ լարելով համաշխարհային
 ուշադրութիւնը: Բայց զարմանալին առ է
 որ զիրենք մասնորէն զանգրկելու հաղար
 իրենք պարզեւ խառնակաւ ըլլալով
 անպատեհեմն այսպէս անոն ոչ ոք երեսուն
 հաւանք տրեւտա այս նշանաւոր խարայա-
 ները, մինչ մայիս 9-էն ի վեր Մատրիա
 ապարտանաւ էին միմեան իւրաքանչիւր
 էին: Հինա փրփառական բնչորդները կու-
 սակցութիւնները պիտի բռնեն թէ անոնք
 նորեն երեսուն պիտի համուէին, եթէ
 իրորդերպարեն մէջ զլայցին բռուն հար-
 ցապարտութիւններ տեղի չունենային:

Սպանիքը ուրիշն տեսնելու թէ ինչ
 իտալաւորպարտ յայտնութիւններ երեսուն
 պիտի գան:

Ի. Տ. Մ.

ԱՄԱՆՈՐԻ ԳԻՃԵՐԸ

Ա

Գիշերը վրայ չանան ու ամէն կողմ ուսանողներէն է. նուազաքանակներ կը լինեն անընդհատ. ոչոր պարզկայ է. կծող լուրտ քամի կը կը չիէ. ամանոր գիշերն է... Եթէ միշտէս իսկ զուտէն բարերն ու ծառեր ճաթին, անկարգի է որ նոյն գիշերը մարդէն տուներ մնան. ասոր համար փողոցները, դռստանները, ճաշաւանները, քարեխրտանները խնդուած են հոծ բաղնուլթիւնով մը: Ամանոր գիշերը բախտ փորձելու պատրուածով խաւարածութիւն ընել ջրխտանութեան վեհազուրած նորաշնար սովորութիւն մըն է. ասորուն ջաթիկներ կը պարզուին, քանի ջանքներն հարստութենէ կը զրկուին. մըն քաջ ստեղծը զրած ամանորի գիշերն ալ, որուն պատմութիւնը պիտի ընենք, ըստ տոմարութեան՝ մարդաշատ ամէն վայրեւուն մէջ թղթխաղով սեղաններ գտեղծած են. Պաճման վարելիք ճարպիկ խաւարածներուն կողմէ իբր դրամազուրկ բարած գեղին ոսկերիք, գոյնզգոյն դըմամատները, ճերակ փրանքները կուտակուած էին սյնախներուն մէջ ընչպէ վըշտ սեւեռելով խաղամոլներուն լինեալքով սնանկներին: Թէն ժամը ինը չէր դեռ, արեւայ շատ մը տեղեր բախտախաղ կուտարան ոգեւորութիւնը մը ստացած էր. յայտ իրիկուն ամէնէն աւելի կը խաղցունէ խաւարուն, լամբմով, պպաբա, ուռլիք. զոմբիտես ալս խաղերն աւելի շատ կը խնարցեն խաղացողներուն ուռուցիկ ջաթակները. ուստի ամանորի գիշերը խաղի սյա տեսակները նախընտրելի են:

Այս գլխեր արտակարգ բազումությունը մը
 շարձաձայններ Բափոյի սօժեանքին, ճա-
 ւառանին ու բաթիսլըզերին մէջ, որոնք
 մութքէն աղծեցեալն դաւաճարարին ժա-
 ւադաւայրին եւ եւ որ արդարական մաճ-
 աճաճառեալներն չնկ կրնար շուտ գտնել
 որոնց մեծակիրարմի յարստութիւնն,
 խաւքանչ գեղեցկութեան վրայ պանծա-
 րդ տիրեցեալութուն, օրորեցեալութուն, պա-
 ունդութեան զբեթէ մեծաշնորհ մասը
 այլ էր հոս ուսմար կը շուտայտնին, ուսմար

Ժողովակներ, իսկ որչափոր լավագույն
 ղեկավար չուրիք բոլորում էին՝ նորաստ
 աղումս մեկ իրենց բախտին առաջին
 համար էր գիտնալու համար։
 Պոետարի զիւղաբաղարին առնէն
 արտատ ընկալիւնքին Պ. Բալայտան Սմա
 ւեանս իր կնոյ, երկու աղջկներուն
 Է. լիցազգայ որդիին հետ Պուքըն կեան էր.
 սմարտութիւնս էր՝ որուն նպատակն էր
 արտաք զստուիլ նոյն զիւր պատմապաշ
 ուեւերիք մեծ պարսնադէպին։ Պ. Բալ
 ալտան Սմալեանս փախկկալով, թաւ
 րեթմ, բարեացակամ անձ մն էր. կիր
 ճարութեան կողմէ կ'ըմանէր իր եր
 ան. հարսնապիւն յետոյ զիւղաւտան
 սմարտութիւն ի վար զարեւով ձայն թեր
 կոտան էր այսպէս հաշտանալ մնայած էր.
 Ղլկիւնը՝ օրիորդ Անմոնիւսն ա Տիա
 յապէն էր մանաւորեմ երկու զէն ալ հրա
 մաշէր եւ մանաւոր իրարոյ այնպիսի հա
 տնման էին, որ առնէ մաղոյ զիւրս չէր
 տնար զանեղք իրաթմէ որոշէ. օրիոր
 ք տանձեմք տարեկան էին ակ երկ
 ւոյնս որդին՝ Բալայէր Սմալեանս բոլոր
 ղիւն տարեր, հաշտանալն երեստաղ
 ան էր, զանալկու տարեկան, վայելա
 ւազմ ա զեղանալեւ. սակայն սմալեան
 զարարկուն ընտարութեան տեր, խի
 տախ ա կուտայոյլ, առնէ քան մարտա
 տան մնաւալ իր քանչեղութիւն. մերթ կը
 Իրաւորէր, մերթ կը լիւրաբարէր. վեր
 քաշէ անոնց համակութիւնը դաւած էր
 Եւրիշներու համակութիւնը։ Մտաղ
 քոյ այս կրպակ տնարութիւնը անցնե
 ւ համար իր փակ միջոց զատած էին ա
 ճանաչաթել Բալայէր եւ այս մանս քանի
 ի փոփոք ալ ըրած. բայց որդիներու այս
 ղեթմը կը դաւանէր թէ երբեքից արձա
 ւաններու մէջ դեգերող կիներու հետ կե
 ցելոցներու մէջ կ'ըկայաւաղ կեանքն առնէն
 ըմ հաւաղը, ուստի իրեն իր պապազ
 ան աւաղալուած առնէն զեղալմալ
 Իորդիշներու մանս մտիւմթօրն կը պա
 ւանանէր իր մօր.

... Ինչ անհամար է՝ ամուսնացած զույգեր... երբ կարդը զայ, ես ինքս կպի խնդրեմ ձեզէ, ...

Մեծ պարսոմադէր, որ աստուք հարարած էին պարսոմապէս, նոյն գիշեր, սմը 12-ին (Ք. Ե.) գիրտ սպեր: Մտնանէ ընտիրքն անդամներն այն ասպարադի թեման եկած էին որ Գուքքէի ինչէն ծնունդ, ամենքն ընտիր թեմաներն համարողը Օթէշ ար Մէկթորիդէն յալը պարսոմադներուն մէջ արտախիթը եղող պարսոմադէսն ներկայ գտնուելու ժամը, իրենց զգեստները հագնելէ յետո՛ր Բախարի մէջ կորեանքն ընկնէ որ մշտնորդ ժամանակն պարսոմադէս երալ: Այնքինքն ու Տխամարթիան, թէեւ Գուքքէի արշուակսն ընտանիքներն, անտուր կիներուն հետ յարաբերութիւն նեցած էլին, եւ հարուստ ըլլալով հանաք ըր ծնած ու մեծացած էին Գովէշտակի ար զիւղաքաղաքի մը մէջ, որ Գուքքէի տն թաղադատմաբ գիւղ մըն է պարսաւս: Եսկայն է արայէն, նոյն գիշեր, տոյց արտուղարողը այնպէս նորոգաշակ կ'ըլլար, որ անոր ամենէն գոգարած է կիներն, շարեն պնծալով գիտողներուն նախանշը ինք որ իմ մասնակիւնէր որ եկտուտներունտն ու իմն կնիկն է:

Մոմէական ընտանիքը Բաղլայի մայաւ-
նին սակողութան ընդարձակ սեպանին
կէնէ տեղաւորուեցան, չափ մայրեկոյն
ըզուած ու դարձուցեալ երկու սպա-
նաւորներ ասոնց ջով կը կենային ուղ-
իմէջ արանին մը պէս տրուելիք զրա-
ւանները զործարդելու, կազմ ու պատ-
ան Պ. Բալլատտո Մոմէականո նախ իր
պէք, յետոյ աղջիկներուն եւ ապա իր
ուղիք կամրջներուն առաւ թէ ինչ կ'ու-
ն տեսէ, այսինչեւեռ ետեւ կողմէ զրա-
ւանները հաղորդիչ սպասուարդներուն
զսպողած կիրակուրները ընտելեցան
շուտաւ, ընտանիքը մեծ արտօնաբով
սաւ ընկերք
Ճնշուածքը ինչեւ թէ Պ. Բալլատտո
Մոմէական Պուրբէյն մէջ շատ ժամանակ
ներ, մինչ ասոնք կ'ընթերցէին, պարտնը

զոր բարձրագույն աստիճանը անցանում
 հանձնվող զարդ զարուստ մաղձով էին,
 Մոնթեկասիոյ ալ պատշաճօրէն իր ըն-
 քերը ներկայացուցում էր անոնց։
 Այլ ք զիւր՝ Բափայկի մէջ թէեւ չստ
 ապագայ ու զգաճաճողոր տիկնային
 օրիորդները իզ զանոնայն, սակայն
 Մոնիան եւ Տրամանթինոս իրենց քցան-
 ի զգեղունութեամբ նոսնայուցած էին
 իրենցին փայլը, եւ ամէն մարդու գնա-
 ւանական սակնորհներն իրենց վրայ անը-
 վարածուցած էին։
 Իրաւ է թէ Մոնթեկասիոն ընտանիքն
 իրենց անգար չէր որ Պաւլոյ կուգար,
 իսկայն ստալին անգար էր որ հոս կը
 խաչէր, ուստի եւ ամմանսով էր ներկա-
 տուն։
 Այրերը զր փոփոխային իրարու սկսանչն
 Սարգիսի անհաշիւ անհաշիւ անհաշիւ

վայ... այս դրչք մը յաւերժանաբ-
րե՞ր են... առաջին տնկաւէն է որ իր
մեծ... ապագաւոր տնկալի չեն...
վայի չէ՞ք զտեղի գտանոր...
Կինքնոր այ նախանշածը զպաշտօն մը
նախ իր նշաւազօտէնի գտնո՞ւք՝ իրարու
լով...
— Սեղանին աղջեկ նստող այդ երկու
վիշինքը իր ճանչցա՞նք... անոնց հա-
մար է որ արդու դարձր Վայեղիք են...
ենէն հեռունի թաւակնան լաւ քան մը
ըլեկին, բայց... եկէ՛ք ծառէն դիտե՛նք
են... աստի՛նք անգամ տեսնելով
ըն՞դ հասկացա՞ք որ տնկալի չեն...
որտե՞ր այդպիսի համարներ լայալէն իր
մտնուի թէ՛ երկաթօրեակ են... ո՞վ են
շեքօք...»

Քիչ մը լետալ, երբ ծանօթ եղողներն տարածաշրջանում առկա խնդիրներին հակադրվում են թէ առկա տողորակային բնութիւնը չեն վերաբերիր, այլ շատ հաստատուն հանրածանօթ են, ակնարկները տեսնանք։ Մենք որտի մէջ յարգանքի արցունք ու վրայեցանք։ Մինչ ընթերցելը, զանազան վրայ էր։ Ողորդագրարի անուններն Պ. Վլասովիք Տօնգլիւի Բախելան իր Բանիւքուլուցի Տօնգլիւի ձեռք, որ ճարտար երկրագործ մըն էր։ Այս երկու անձերը լազուց կը ճանչէր Պ. Բախուլուց Մոնթէանոն։ Վլասովիք այն ինչ տեսաւ իր բարիքներ, ըսաւ որդիքն։

— Պ. Մոնթէանոն ճշտ է, զարմեւ եկանք։

—Ո՛ր է, ո՛ր է...
 —Ահա հոն սեղանին առջև նստած է...
 —Այո՛ր, աստայ, բայց առանձին չէ...
 —Առանձին թող չըլլայ, բարի դաս
 տալ ժողովուրդը համար պայման չէ ան-
 ղա որ առանձին չըլլայ...
 Այդպես պատասխանեց Վլադիմիր ու
 ի՛ն ի առաջ գնաց։ Արդարեւ աստեղ կը
 լինի զիրար։ Բազմաթույն Մոնթեմիլի
 երև ու անոր թղթին տեսնելուն պես, աս-
 ցե՛ր չէ եղաւ։ Եւ ձեռքն երկնջնջնելով՝ բա-
 տայէր...
 —Ամառին զիւրեք Պուրբէշի մէջ ան-
 տուր համար ընտանիքով եկանք...
 Գրտածալ դուք ալ մեկը պէտք պարա-
 ղէս հրախորած էք։ Մէկըն էլ կըր-
 եք, մէկին էլ կը գտնուիք։ Ըլլա՛ր...
 —Ինչո՞ւ չէ, սիրելիս, մէկըն էլ կըր-
 եք։ Գիտէ՞ք որ ձեր խօսակցութեանն

«Իսկանը, զհանեն, ընդմիջեց Գ. Բայ-
նան, չնորոգված եմ այդ մասին, բայց
ու որդիդք ներկայացնեն կինս, աղ-
ներս ու որդես...»

Այսպիսով վրայ կատարուեցաւ ներկայա-
լից արարողութիւնը, որ առիթն առաւ
հետ ծանօթանալու Գ. Կլարսի
Տօնօրէն իր երեկոցաւի Մոնթէնիս
նոց սեպակին մօտ նստաւ, որ Սթէնտօ
յուց ինքն ընկրած էր իսկ ոչ եւ երբ
արտաքին թէ ընթրած են՝ կամ

Պ. Դիտի մեծարէի ձեզ, . . .
Պ. Կլասովիւր ու իր որդիւն շնորհա-
ռութիւն յայտնեցին: Եկրիւրաւի Պ.
Երթաքուղէն Տոնքէվի հոչակաւոր է
տարապետական արուեստին մէջ. Պոռք-

քաղաքաբնակիչ պատկառախարհ մտեր յո-
 ծած շատակալի մեջ համարեմք, ինչուսով
 է այս առիթն երկրաստացի կարեւոր
 հարմար մտացած է՝ իբր վարձքի իր աշ-
 խույթներուն հ. Բանիկաբուրջին Տոնքե-
 րեանուն տարեկան է ու ամառիկը,
 հարստի, լրջամիջ լըլալով հան-
 ք տրտախտենչիկ սիրտն իր կը կըէ.
 Լաուսին ասած է Հայաստանիկի մէջ.
 Եւ եւ քաղաքաբնակիչ գերեման իրողուն
 Կալաքէ՛մ լըլալուն պատճառն է ծաղ-
 քորտ, որուն նմանակալ եղած է իր սնան-
 քեան ասուն. առաջ հանդիմէ՛ք քարե-
 լի է եւ աղաճանիլ համարեմք սիրտ
 Կընէ.

իրեն արդեն թէ Բանթաքաղեն ի տարածությունիկ է. սակայն ասիկ պէտք տեսնելով թէ երկրասարքը իր տեսանկյունի վրայ թառող թիթեռնակներն են, չենք ուզեր թէ իր կեսանկյուն մէջ բոլոր հետ ընտա յարաբերութիւն ունենանք. բայց այդ յարաբերութեան մէջ հոգած յայտաւ մտաւ դռնով տարախան բացուիմ: Բանթաքաղէն ստալին սնունդը մը մայր գելեր կը գործարարեին: Ետայի ետայի կիկիկներուն հանդէպ: Ետայարդ Անթոնիոսն ու Տիամանթի-տեսներուն պէս, ամբողջ մարմնով ճանաչեալ անմասօք ու լէ մը: Չինքընք տարբերակ պարագայ մը, զոր մինչեւ ժամանակ չէր գզգայած եւ որուն ճանաչած վերաստեալ ըլլայ: Խնքը մինչեւ ինքնա թալմաթիկ գեղանի աղիկն կ'ընդունէր եւ անոնց հետ խօսակցած էր, որոնց այսպիսի գզգայում մը կրած չէր: Երբ զարմանալ գզարմած եւ զրդերէն

Գրեց զհընր, այն վափուկ կէտն էր
 էր կրնար ճշդել թէ սիրտը յաւ-
 նա աս երկու աղջիկներն որո՛ւն
 էր արդիւնք, որոնք իրենց հասակով
 արեւորդ, զգնեսով ու ամէն բանով
 նման իսկ զհեղեկութեամբ կատար-
 ւելն յարեւմտան էին: Ահա աս էր
 արեւ
 ՅՈՎ. Տ. ՏԵՐԻՍԵՒ

ԱՇՆԱՆԱՄՈՒՏ

ՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐԷՆ)

(Եսթ. Լեւիէկ Յիւնէն եւ վերջը)

Իմա՛յկ սպեար եւ ժառանգ չինու-
մէն ձեռնարկէ: Տառնորք քանի մը
միս միս եւ անոնց դժգոհները բերած
միջին կախած է. անտեղի տանորհու-
րաւանմանորք արեւով, Նախ դժգոհ
կը քարտէ, կը Նախկին եւ պար-
տէ անցընելով, մէկ խոյճ կը լեցնէ
ւ, վերջէն անով եւ ոչխար միտով կը
դաստ ծառայուն ւ, ուղորհելը շօկե-
լու: Սթի միջոն սով աղած միտը կը
բառտէ՝ ուռիք օրերու Նամար միջին
բարեկեցական տանելու չափ 5-20
ւ կըած միտը կը պատրաստուն ձե-
սով կըբզով: միտը կտոր կտոր կը
կը, կ'աղան եւ վրայէ վրայ կը չա-
լարանալուուն մէջ, չտալով վրան կ'ա-
նէն յաջեցեան աջճոր, միտը ծածկե-

րի, իրենց կարողութեան չափով
 մըս ալ երկիկ (ստուգւո՛ր) չը չորցնեն
 այս ուտեստներէնը պարտաստել,
 աղբիւնէ եւ ամենէ թոտո պէտք
 վճարելը եւ մեծին ու պարկիկին
 ու կապը, որով վերջացած կ'ըլլան
 ինչ գործերը որո՛ւր որ նշանէ է ձմրան
 անասուն-իկնիները. թէ ք'ըբան գրամ
 ճշգրտի աշխատանքի կը սպառի այս
 ամաններուն մէջ, ընկեցողներուն
 զողով գ'տնաստել:
 Երբ չկայ, կ'արծիւ, ըսել թէ այս
 արդարաստուն-իկնիները ստակ հա-
 յիրն ու միջարկութեան ձեռք կու տայ
 ինչ, իսկ որոք ատորոց մէջ, աղբա-
 նայած, վրիճարկութեան մը եմէն
 արեւ էր սո՛ւ իր ունեւոր աղպա-
 ւանուն աշնային ծանարանք գործե-
 մէջ կ'օգնէ ջնկին վարձատրութեան
 Խորաբէն, Թաս մը պլզուր՝ պտուռ-
 անը

բերան-չորելի՝ երկու երեք ոսկոր,
մը արգանակ եւ ուրիշ այս կարգի
, առ է իր վարձատրութիւնը , ու
չնկն, բայց իր աղքատ վիճակին
համար արամարտելի է Է :

Տեղի ունեցող իրադրությունների դեմ
կրու է լաւատականքն աւելի ինքնաբաւ
մը իրենցիկը ընտանեկան կարճ առաւ-
մը վերականգնելու մասին։
Ասացուածքիւնը, զոր կ'ուզէի նոյնաւ-
աւ, իր անպէտք ոճով առաջ բերել
եղելի կ'ունենայ միջկուսակցային դասա-
վերաբերեալ տասն մը տասնիքին վը-
Աշխատի լուսորդիկ հարստութեւ զիկի
անախորհիւն, իր երեք պարտքը եւ
տիկի քորը հաւաքուած են տարե-
լուարը աղաղակ համար։ Եւ որով-
հ, զրեկիք թափափական բրտնիկ մը
ստիկ օրուան հերթաններ ձեքի ներ-
ստուի հարկէն աղաւա կը կացուցու-
նաւ։

Կապույտ կեանքի համար, հայտնե՛րն երեւոյժաւոր կեանքին հետ կը նստին երեսնէ անտիփրոյէն ասանկ որոշած փոխադարձ կը դառնայ կրակ-կրկ, երեւորակն ալ երեւ կը պայտնդ կնկերու ոյժովն Ներկաները «պէ-» լլայն, որովհետեւ, ուրիշու-» րեւին, ըսելով կը շնորհաստին հրեւին, որ իր կարգին, փոխա-» փոխաներու մէջ ինքզինքներով կը սխալուէ։ Այսպէս խօսակցութեան

այս քաղաքում, հիմա, կ'ընթացի զարգացումը, արդեն ըստադրեցինք մասնավոր կ'ըլլայ, երեքին ընտանաբար են եկել մեր դիրքում ետեւ կը դառնայ: Անցած տարի, ինչպէս իր աղջկանս անուրեւ—երրորդ մարտնիկը, ու զաւթեր, ինչ, թա՛հ կ'ըն հարսերը նստեր էին իրենց շարքա՝ են արկը արկում, եւ անորով որը քաջաբը թաքտը տալով՝ արդեն կէս տարած, այդպիսի անշահ ու անհարկ ընտանաբար են եկել, որ իրենց անողով աշխատելով, այս, ըստն սիրտի ու ունի, հասնելով, անմիջապէս անողով մէկը ծիծ տալու կը դրէին եւ ինք անոր կ'աղայ անհոգի արգել ու աշխատել, եւ պահելու կ'աշխատին, եւ ամենաբը

Կը գրորէր իր գոյնը հանդէպէ։
Իրեղէն անոնց հարթութեն ընամ ծելը
չի գար, չէ՛, չէ՛, աւելցցուց տամ-
նին, հա ալը Էր խօսին, աղջկե-
նն, չարան։ Իրենց վրան գլուխը
լիք բառէն, աղաքանքին ալ չատ
սով թողնաւ։ Ինչ կ'ըսես, տունը
եփուն կէկէ մը չըսեն իր գրորենք
, չարանաղբը։ Յետոյ յարեց, հիմակ
արարես իրենց կաճքին թողութն,
եփու աղաքոց ալ ըսնելու պէտք
ունենայիր։ Անանկ չէ՛ (խաբէ հար-
ու ուղղելով)։
Կնոյն, չաւատաւ, մաղթ իր գրորէ
լով տեսնելէն աղկը չկայ, մէջ կը
կոտորեն հարը, հապա երկնային
լոյսը գնանայինը եւ ուրիշներ գա-
ր ձաւարն աղալին, խով ինչ կ'ըս-
են քանին տանէր կայ, գիշերը լաւ-
երկար է արեղեն։

ապրտ աստի՛կ պէտք է ըլլայ, չիմա-
նէք որ ձերոն անուշ անուշ վայեա-
նաս. աղբաւ կկնը:

Նորիորդէն խաթին ընթացքը փո-
շամար,
Բուրժիկ, ինչ կ'ընէք, ձեր վիճակն
ս է, ճարքույ:

Իտուսիկէն Աստամոյ, Աստամա՛մ
դուստիները, պատասխանեց աղբաւ
ճաւատա՛մ քանի մը ճամբը չկնք հո-
ալէ կ'է գէշ կ'անցնենք, միայն մեզ
չնկնք, աւ մեր տան պարտ իրազ-
բորդորէն կ'ընայ, իմա սեպէ թէ փո-
շանք, Այն սեւաւոր, ըսես... ի՛ր
դուստն կ'ակնարարէ... ինծի մտիկ
նշուտաւոր կերպով դործի չերթար,
ը կը մտէ ու տունը քան չի բերի,
ու կ'ընէ ըսա՛յ, ըթէ երբեք ա-
նկնի, քան չի մնար որ ջրսեր ինծի,
ս անարքանք, իշուրն վրայ կ'եմքը

ձախորդներու առջեւ: Հովը սարսուռ
կը պտռոցներ օդային կազի բոցե-
ւէ վրայ, որոնք թատրոնական ծանու-
թանքներ երեւան կը հանին: Ծառույթ-
րուն երկայնքը, ինչպէս Օրէնլայի պո-
տային վրայ ու Թիւերիկի փողոցն
է, ամօնք ու կը վժար: Ի՞նչ կը դնե-
տէր այդ ամբիւր, շահոյքը եւ միայն
ճոյղը: Ինք, իչէն, հետապնդած էր ի-
սկի մը, այնքան ստապարի: Ատենը
ած էր իրենցներու պէս ապրելու պայմա-
րութիւնը, միայնակ միջոցներն էր կը
զուարճութիւնը կը կազմէն: Պշտակ
որ լլցար էր ու սիրաճանքը պիտի ու-
տար: Ինչ քառերը մօքն մէջ կը կրկնէր
ական կատարութեան մը, որովհետեւ
սիրած մարդուն պատմութիւնը չիղոզու-
տանք առնել կը ներկայացար նորոգել, եւ
որոնք մէկտեղ վերականգն էր սիրան ուր-
բիտում: անտանելի կերպով: Ա՜հ, այդ
մօթին եւ իրենին միջեւ, այդ յիշատա-

եւ իր ստրկն միեւն պիտի դնէր ուրիշ
մէջ, որով յիշատակմանը Սակայն
ման որքան խնայեցած էր իր վրայ...
...մերթ ճշտարտ առեւտրիւնն մը կը
ըրար միջոցաւմանը Տեսած մը հա-
մարձ ըլնորեցաւմով իր մտքին մէջ
ման վրայ ունեցած գաղափարն շուրջը
տարբեր քննախնդրեման պատճառ-
աւ կատարած իր զգաւարեք գայն, իր
յիշ համար իսկ Սիմէի Արմանի բռնած
պարզ իր նմանեցող նոյնպէս եւ ա-
րեւելոյ հայերի ու պապացոյցը չէր
էր Արման խնդրած իր մէջ անհաստատ
ըլ բողոքողն, ապարտեցումով թէ իր
մէջ չպիտի հաստատար առանց այդ ու
սրոյցին, պատճառք աւ իր որ չէր ու-
նայալողութեան մասնաւոր հոն ուր
ողած էր ուրիշ մը Ստեփն էր Այ-
տար նախանմանութիւնը Անտարկտիդա
արեւորեցեանց խղճան համար նաբ-
արձ պատրուակ չէր էր Աւ այդ վա-
ր անտար իր մտքին մէջ պատճառ էր

որոշակին երեսին տալու համար վեր-
ադարձին միայն եւ առանց անքնն ձգե-
լորդու զի վարձեթ ինքրիքը աը-
ցնցել: Գլեաք էր որ ինք խօսէր,
ինչ համարեմք փնտրել ու որ եւ է-
րոյցը զր գտնէր... Ինչու համար սա-
մ Սիքին պիտի հաւատարմ վարկեան
նա իտքէն մտնուելու անխառնութեան
թուանար որ պաքին սակ, մանկու արդ-
ի վատեր բողոր պարկեր՝ այն մարդուն
հաւատա, էր նախաձեռնել այն ինքնորուն
որդու խաղախիկ կ'ընէն այդ գար-
ցեղը, կը նախաձեռնէր այս ցոխուհի-
ուն վրայ, որոնք կը գերազանցեն
ածառնուի մանկն այս մնա՛մարսին միջ-
ք խօսքին պարկեր, Որչի վի միջ-
ք անոնցմէ մէկը եղած ըլլալ ի-
ս ունեցած ըլլալ սիրային տա-
սրկանքով Որմանի տալով կա-
ն ըսելու համար այդ բանը, թէ՛
ինքը նուազատաքնին եւ թէ՛ Աք-
ն, ու ամէն ինչ պղծել իր մէջ եւ իր

, թէ՛ հողին եւ թէ՛ մարմնը,
 չի աղտոտութեամբ՝ դոր ոչ մէկ
 տեսեալ մաքրել... Կառքին մէջ
 առած էր զգալեան այն փոթիկը-
 մէկուն, զորս քանից փռնեալ
 էր առնուի զիշխել մանանդը,—
 տես զերջին երեք չարախումս
 կու տալ չէր քնացած ամէն զիւ-
 ռան ժամը ու անպիկ մը անհնէ էր
 բարձրեալ իր մէջ, իր գաղափար-
 քաջանքը այնքան արագօրէն կը
 ուռէր որ զինքը չըջապատող իրե-
 սանկցողի իւրեւր կը ջնդուէր իր մէջ
 արեւմտեան կը սթափէր այն ստեղծ
 էր անխուսափելի մանրամասնու-
 չ կը բռնադատէր զինքը գործելու,
 կտրէր կեցած տանն Արփիտի մէջու-
 կը քնցէր իր թեւը բռնելով. «Հաւ-
 ճարեցա՞նք զերբնումս մը առթիւ
 միշտը տեսնուեցաւ իր աչքերուն
 ու ճանցաւ Մարտիրոսեան տունը ր

(Գարնակելի)

